

**≡ Eesti
≡ Kontsert**

Eesti GALAKONTSERT **Kontsert 85**

Mirjam Mesak sopran • **Kirke Karja** klaver

Eesti Rahvusmeeskoor

Tallinna Kammerorkester • Dirigent **Kaspar Mänd**

admirals

Eesti Kontserdi hooaja peatoetaja

admirals.group

Admirals Group AS

L 7. VEEBRUAR 2026 19.00 Estonia kontserdisaal

Eesti GALAKONTSERT Kontsert 85

Mirjam Mesak sopran, Baieri Riigiooper

Kirke Karja klaver

Eesti Rahvusmeeskoor

Tallinna Kammerorkester

Dirigent **Kaspar Mänd**

Kontserdiga tähistab Eesti Kontsert oma 85. sünnipäeva.

Kontsert toimub koostöös Tallinna Filharmooniaga.

Kontsert on järelkuulatav Klassikaraadio kodulehel.

Estonia kontserdisaali jalutuskoridoris on avatud Kauppo Kikkase näitus.

Klassikalise muusika portree

Kaupo Kikkas

Kaupo Kikkase portreed muusikutest on ühtaegu intiimsed ja monumentaalsed. Valgus ja vari, rütmid ja pausid moodustavad kompositsiooni, mis meenutab visuaalset kammerteost. Autor ei püüa muusikut lavalise hiilguse keskel, vaid hetkedel, mil kaamera ja portreeritav astuvad dialoogi. Nõnda avaneb piltidel ka see, mis jääb laval publiku pilgu eest varju.

Kikkas on muusikuid portreerinud 25 aastat ning kujunenud üheks klassikalise muusika maailma tunnustatuimaks fotograafiks. Tema portreed on ilmunud kõigis olulisemates väljaannetes ning enam kui saja albumi kaanel.

Näitusega tähistame Eesti Kontserdi 85. sünnipäeva ning esmakordselt Eestis toimuvat Rahvusvahelise Artistide Mänedžeride Assotsiatsiooni (IAMA) konverentsi.

Teosed trükkis ja vormistas Crafter, *printmaster* Andres Toodo.

Arvo Pärdi 90. sünnipäeva tähistaval hooajal 2025/2026 kõlab Eesti Kontserdi saalikutsungina väike katkend Arvo Pärdi teosest „Greater Antiphons“. 2015. aastal keelpilliorkestrile seatud muusika põhineb varasemal kooriteosel „Sieben Magnificat-Antifonen“ ning on kirjutatud Pärdi ainuomases *tintinnabuli*-tehnikas. Pärdi loomeprotsess saab sageli alguse sõnast – nii järgib ka selle teose muusika tundlikult ja detailideni sõnalise teksti ülesehitust. Ehkki keelpillide esituses me teksti ennast ei kuule, kõlavad esimese osa „O Wisdom“ helgetes avataktides hääletult kaasa muusika aluseks olevad palvesõnad „Oo tarkus, mis tulnud Kõrgeima suust, sa täidad ilma äärest ääreni, väes ja leebuses korraldad sa kõik: oh tule ja näita meile tarkuse ja mõistmise teed“. Juubelihooaja kutsung on valminud Eesti Kontserdi ja Arvo Pärdi Keskuse koostöös. Esitavad Tallinna Kammerorkester ja dirigent Tõnu Kaljuste (CD/LP „Tractus“, ECM Records).

Kirke Karja (*1989)

„Asjad, mis ma tahaksin“ klaverile, meeskoorile ja kammerorkestrile (2026, esiettekanne), tekst: Jaan Kross

Kirke Karja (klaver)

Franz Schubert (1797–1828) / orkestrile seadnud Max Reger (1873–1916)

„Nacht und Träume“ / „Öö ja unelmad“ D. 827 (1823/1914), tekst: Matthäus von Collin

Mirjam Mesak (sopran)

Franz Schubert / orkestrile seadnud Benjamin Britten (1913–1976)

„Die Forelle“ / „Forell“ D. 550 (1817/1942), tekst: Christian Friedrich Daniel Schubart

Mirjam Mesak (sopran)

Franz Schubert / orkestrile seadnud Max Reger

„Gretchen am Spinnrade“ / „Margarete voki juures“ D. 118 (1814/1915), tekst: Johann Wolfgang von Goethe

Mirjam Mesak (sopran)

Carl Maria von Weber (1786–1826)

Änncheni aaria „Kommt ein schlanker Bursch gegangen“ (II v) ooperist „Der Freischütz“ / „Nõidkütt“ (1820)

Mirjam Mesak (sopran)

Rasmus Puur (*1991)

„Hundi loomine“ tenori- ja bassisolistile, meeskoorile, kahele trianglile, šamaanitrummide ja keelpillidele (2026, esiettekanne), tekst: Jakob Tamm, rahvaluule

Solistid **Oliver Povel** (tenor) ja **Ranno Tamm** (bass)
Margus Vaht, Rasmus Erismaa, Alo Rammo (löökpillid)

V A H E A E G

Ludwig van Beethoven

Sümfoonia nr 7 A-duur op. 92 (1812)

- *Poco sostenuto* – *Vivace*
- *Allegretto*
- *Presto*
- *Allegro con brio*

Kontsert on kahes osas, kestusega ligikaudu 2 tundi.

„Asjad, mis ma tahaksin“ klaverile, meeskoorile ja kammerorkestrile

on värske teos, mis valmis spetsiaalselt Eesti Kontserdi 85. aasta juubeliks. Klaveripartiid esitab tänasel esiettekandel autor ise.

„Sobiva teksti leidmine Eesti Kontserdi juubeliks valmivaks helitöoks võttis palju aega, otsinguperiood oli pikk ja rahutu. Mulle väga meeldib eesti luule ja tekste on häid, nii häid. Aga vajasin midagi ajatut ja teravat.

Sain aastake tagasi tänu kolimisele „päranduse“ kodu eelmiselt omanikult – raamatukogutäie absoluutselt igasugust kirjandust, muuhulgas suures mahus eesti luulet. Tött-öelda ei olnudki mul (olles

siiski Jaan Krossi romaanide suur austaja) enne ühe juhusliku kogumiku lehitsemist tõsiseltvõetavat kokkupuudet Krossi luulega – kooliajal ei saanud ma kirjandustunnis selle olulisusest aru, see oli minu jaoks liiga vara.

Jaan Krossi (1920–2007) „Asjad, mis ma tahaksin“ on kirjutatud 1960. aastal, aga see võiks olla ka täiesti värske tekst, nii vahetu ja päevakajaline. Oma teoses jätsin mõned read küll välja, sest ei tahtnud massimõrvari nime või hävituslikku ideoloogiat laulu sisse panna. Allpool on aga luuletuse kõik sõnad ja read alles, lugeja oskab kindlasti mõista okupatsioonaja konteksti.“

– Kirke Karja

ASJAD, MIS MA TAHAKSIN

Tekst: Jaan Kross

1) Et elus poleks ialgi nii, nagu on trammis, kus istekohad on neil, kel pole seisukohta, ja vastupidi.

2) Et need, kes on seatud istuma otsuste tegemiseks määratud laudade taha, ei riputaks oma seintele (nagu olevat teinud muidu nii asjalik Roosevelt) ruutsüllaseid karikatuure iseendist. Kuid et nad jätaaksid need sinna riputamata mitte hirmust olla naeruväärsed, vaid kartusest olla pealetükkivad.

3) Et laudade seas, mille taga istuvad otsustajad, poleks ühtegi altarit, mille peal jäigad sõrmed veavad järke instruksioonide pühakirjas, vaid et iga laud oleks elavhõbedaselt erga leiduri töölaud kommunismi kokkumonteerimistsehhis.

4) Et neil, kes astuvad otsustajate kabinetidesse, oleks lahe tunne teadmisest, et nad tulevad inimeste juurde, kes tunnevad Aristophanest peaaegu niisama hästi kui Leninit ja niisama hästi kui Lenin.

5) Et Võidetud Tõbede Muuseumi äädikapurkides näidataks muuseas rahulolutõbe, mida paljud muiste lojaalsuseks arvasid, kuid ka pahatahtlikkushaigust, mida mõnel pool põeti terve rahulolematuse pähe.

6) Aga et koos tuumaenergia varude arvelevõtuga kõik maailma terve rahulolematuse varud võetaks samaväärseina arvele.

7) Et sellel, kellele öeldaks „Me ei usalda sind“, oleks kohustus – koristada end ühiskonna jalust, ja sellel, kellele öeldaks „Me usaldame sind“, kohustus anda ütlejale vastu kõrvu. Aga et ometi poleks kellelgi tarvis tõmmata end oksa

Romantismiajastul sündis luule ja muusika kohtumispunktis ideaalne sümbioos: sõnad andsid suuna ja kujundi, muusika hingestatus. Saksa kunstlaulu (*Lied*’i) südamikuks on **Franz Schuberti** üle poole tuhande soololaulu, mis on justkui leheküljed helilooja muusikalisest päevikust: neisse on kätketud autori subjektiivsed meeleolud ja pihtimused ning avar teemadering, mis ulatub loodustlührikast ja armastuslauludest filosoofiliste mõtisklusteni. Schuberti laule kanti tema eluajal ette lähituttavate ringis nn Schubertiaadidel, kus helilooja

või ringi käia põlevi kõrvu, sest usaldusest poleks tarvis rääkida.

8) Ning et naer kuulaks elu juurde nagu pükste rihm, mille puudumisel saab nähtavaks näoantipoodi igitõsidus.

9) Et otsustama selle üle, mis on VANA ja mis on UUS, võetaks appi uhiuued, tõusuhimuta ja langushimuta, vanemateta ja lasteta, põrandasse betoneeritud arvutusmasinad, nii et arvutusvigade pärast võiksid läbi põleda ainult mõned pooljuhid, aga mitte inimeste südamed.

10) Ning et koos kõigiga minagi oleksin nende asjade jaoks küps.

saatis oma sõpru klaveril või laulis mõnikord ka ise. „Kes neist, kel oli võimalus kuulda tema parimaid laule, ei mäletaks hetke, mil ammu tuntud luuletus muutus muusika ning puudutas kuulajat sügavamalt, kui sõnad üksi seda kunagi oleksid suutnud,“ on tähendanud Schuberti kauaaegne sõber Joseph von Spaun. Kahtlemata oli Schubert geniaalne meloodiameister, ent vokaalliini kõrval annab tema lauludes poeesiale uue tähenduskihi karakterne klaveripartii.

Tänasesse kavasse valitud laulud näitavad kujukalt, millise tundlikkusega on Schubert ühendanud luule ja muusika, muutes iga laulu väikeseks terviklikuks maailmaks – olgu see täis rahutuid tundeid, looduse ilu või vaikset sisekaemust. Varaseim neist on 17-aastase autori muusikaline šedööver „**Gretchen am Spinnrade**“ („**Margarete voki juures**“) D. 118 Goethe „Fausti“ tekstile. Loo nimitegelase peas keerlevad ringi rahutud mõtted, mille taustaks on Schubert leidnud tabava vaste klaveripartiis – obsessiivselt korduvad saatefiguurid imiteerivad vokiratta pöörlemist.

Mänguliselt lennukas „**Die Forelle**“ („**Forell**“) D. 550 (1817) on noore Schuberti tuntumaid laule, mille

meeldejäävat meloodiat ta taaskasutas paar aastat hiljem oma klaverikvintetis A-duur D. 667 („**Forell**“). Laul põhineb Christian Friedrich Daniel Schubarti samanimelisel luuletusel kalast, kes muretult selges ja sädelevas ojakeses ujub ning põikleb kõrvale teda varitseva kalamehe eest. Lihtsa looduspildi taga on allegooria, milles forell sümboliseerib noort, süütut ja usaldavat inimest, läbipaistev vesi turvalist keskkonda, kalur aga kavalat manipulaatorit.

Täiesti erineva tundetooniga on „**Nacht und Träume**“ („**Öö ja unelmad**“) D. 827 (1823) Matthäus von Collini sõnadele, milles Schuberti leebe ja õrn muusika viib kuulaja tüünesse ööunede maailma, kus aeg justkui peatub.

NACHT UND TRÄUME

Tekst: Matthäus von Collin

Heil'ge Nacht, du sinkest nieder;
nieder wallen auch die Träume,
wie dein Mondlicht durch die Räume,
durch der Menschen stille Brust,
die belauschen sie mit Lust,
rufen, wenn der Tag erwacht:
kehre wieder, holde Nacht!
Holde Träume, kehret wieder!

DIE FORELLE

Tekst: Christian Friedrich Daniel Schubart

In einem Bächlein helle,
da schoß in froher Eil'
die launische Forelle
vorüber wie ein Pfeil.

ÖÖ JA UNELMAD

Tõlkinud Karin Andrekson

Õnnis öö, sa laskud maha;
alla voogavad ka unelmad.
Nii nagu sinu kuuvalgus läbi toa,
läbivad nad inimeste rahuliku südame.
Seda kuulavad nad rõõmuga;
hüüavad, kui päev ärkab:
tule jälle, õnnis öö!
Tulge tagasi, hellad unelmad!

FORELL

Tõlkinud Karin Andrekson

All ojakeses selges
kord rõõmsalt kiire vool,
forell nii lõbus, kerge
must' möödus nagu nool.

Ich stand an dem Gestade
und sah' in süßer Ruh
des muntern Fischleins Bade
im klaren Bächlein zu.

Ein Fischer mit der Rute
wohl an dem Ufer stand,
und sah's mit kaltem Blute,
wie sich das Fischlein wand.

So lang dem Wasser Helle,
so dacht' ich, nicht gebricht,
so fängt er die Forelle
mit seiner Angel nicht.

Doch endlich ward dem Diebe
die Zeit zu lang. Er macht
das Bächlein tückisch trübe,
und eh ich es gedacht,

so zuckte seine Rute,
das Fischlein zappelt dran,
und ich mit regem Blute
sah' die Betrogene an.

GRETCHEN AM SPINNRADE

Tekst: Johann Wolfgang von Goethe („Faust“)

Meine Ruh' ist hin,
mein Herz ist schwer;
ich finde sie nimmer
und nimmermehr.

Wo ich ihn nicht hab
ist mir das Grab,
die ganze Welt
ist mir vergällt.

Mein armer Kopf
ist mir verrückt,
mein armer Sinn
ist mir zerstückt.

Ma seisin ülal kaldal
nii vaikselt vaadates,
kuis lustiline kala
seal mängles selges vees.

Kuid kaldal kalur hoidis
suurt õngeritva käes
ja ahnel pilgul püüdis
ta kala kõigest väest.

“Las helgib ojavesi!”
nii mõtlesin, “Oh, mees!
Ei püüa küll forelli
sa iial selges vees.”

Kuid lõpuks igavaks
läks kalamehel aeg.
Ta segi oja lõi,
ja veel, kui aru sain:

sääl õng tal hüppe tegi:
ja kala kätte sai,
oi, kuis kees sees mul veri,
kui veest ta välja tõi.

MARGARETE VOKI JUURES

Tõlkinud Ants Oras

Süda raske sees,
pages rahu mult,
pages, jättis mind, kadus
mul jäljetult.

Kui ta kaugel siit,
kuulen leinaviit,
kogu ilm mu eel
kui hauaneel.

Enam vaene pää
ei leia nõu,
nagu lõhki kistud
mu vaevlev põu.

Meine Ruh' ist hin,
mein Herz ist schwer;
ich finde sie nimmer
und nimmermehr.

Nach ihm nur schau' ich
zum Fenster hinaus,
nach ihm nur geh' ich
aus dem Haus.

Sein hoher Gang,
sein' edle Gestalt,
seines Mundes Lächeln,
seiner Augen Gewalt,

und seiner Rede
Zauberfluß,
sein Händedruck,
und ach, sein Kuß!

Meine Ruh' ist hin,
mein Herz ist schwer;
ich finde sie nimmer
und nimmermehr.

Mein Busen drängt sich
nach ihm hin.
Ach dürft ich fassen
und halten ihn,

und küssen ihn,
so wie ich wollt',
an seinen Küssen
vergehen sollt'!

Beethoveni ja Schuberti kaasaegne
Carl Maria von Weber jättis endast
maha üle 300 teose, millest kõige
märgilisema tähendusega on
„Der Freischütz“ („Nõidkütt“) –
saksa rahvusliku ooperi manifest.
See tuli suure menu saatel

Süda raske sees,
pages rahu mult,
pages, jättis mind, kadus
mul jäljetult.

Aina aknast vaatan,
kas teda näen,
aina teda otsin
kui majast läen.

Ülev kuju, käik
ja kehahoid,
naer, tuli mis võimsaks
teeb silmi noid,

kõne võluv vool,
nii võrratu,
käepigistus –
ah, ja suudlev suu!

Süda raske sees,
pages rahu mult,
pages, jättis mind, kadus
mul jäljetult.

Teda ihkab rind
kõigest jõust ja väest,
et saaks hoida teda,
ei laseks käest –

et vaid ikka suu
mul ta suule vaoks,
et ta suudlustesse
ma viimaks kaoks.

esiettekanadele 18. juunil 1821
Berliinis ning jätkas siis vallutuskäiku
maailma ooperilavadel. Loo
ainestiku leidis helilooja saksa
rahvamuistendite kogumikust
„Gespensterbuch“ („Tondijutud“, 1811),
mille põhjal koostas libreto Johann

Friedrich Kind. Ooperi tegevus
areneb 17. sajandil Böömi metsades
ja jahilossis, kus põimuvad
armulugu, iidset legendid,
loodusemüstika ja üleloomulikud
jõud: noorele kütile Maxile terendab
väljavaade pärida metsaüleva
amet ja kosida kaunis Agathe, ent
eeltingimusena peab ta vana tava
kohaselt võitma laskevõistluse.
Võidu nimel sõlmib ta vanakurjaga
ohtliku tehingu, et omandada alati
märki tabavad võlukuulid.

Carl Maria von Weber
„Der Freischütz“: Änncheni aaria
(II vaatus)
Libreto: Johann Friedrich Kind

Kommt ein schlanker Bursch gegangen,
blond von Locken oder braun,
hell von Aug' und rot von Wangen,
ei, nach dem kann man wohl schau'n.

Zwar schlägt man das Aug' aufs Mieder
nach verschämter Mädchenart;
doch verstohlen hebt man's wieder,
wenn's das Herrchen nicht gewahrt.

Sollten ja sich Blicke finden,
nun, was hat das auch für Not?
Man wird drum nicht gleich erblinden,
wird man auch ein wenig rot.

Blickchen hin und Blick herüber,
bis der Mund sich auch was traut!
Er seufzt: Schönste!
Sie spricht: Lieber!
Bald heiß'ts Bräutigam und Braut.

Immer näher, liebe Leutchen!
Wollt ihr mich im Kranze sehn?
Gelt, das ist ein nettes Bräutchen,
und der Bursch nicht minder schön?

Ooperi pingelisele põhiliinile
pakub leevendust Agathe atsakas
ja elurõõmus nõbu **Ännchen**. Kui
Agathet vaevavad peigmeest
oodates halvad eelaimdused, püüab
Ännchen tema tuju tõsta **aariaga**
„Kommt ein schlanker Bursch
gegangen“ neiu ja noormehe
esmaohtumisest ja flirdimängudest.

Carl Maria von Weber
„Nõidkütt“: Änncheni aaria
(II vaatus)
Tõlge: Rahvusooper Estonia

Tuleb kena noormees,
olgu ta blond või brunett...
Lahked silmad, puna palgeil,
oi, kuis meeldib mul teda vaadata!

Tüdruk lööb kombekalt silmad maha,
kuid piilub salamahti...

...ja meie pilgud kohtuvad,
me punastame...

Pilgud käivad siia-sinna,
peagi huuled on koos.
Noormees õhkab: „Kauneim!“
Neiu vastab: „Armsaim!“
Varsti on nad pruut ja peig!

Tulge, tulge, armas rahvas!
Näete mind pruudipärijaga!
Meil on ilus pruut
ja peig nii vahva!

Rasmus Puur on Eesti muusikamaastikul aktiivselt tegev nii helilooja, dirigendi, arranžeerija kui ka kultuurikorraldajana. Ta on lõpetanud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kompositsiooni erialal: 2014. aastal bakalaureuse- ja 2022. aastal magistriõppe (mõlemad *cum laude*) Tõnu Kõrvitsa juhendamisel, õppides ka dirigeerimist Tõnu Kaljuste juures ja täiendades end vahetustudengina Sibeliuse Akadeemias.

Aastatel 2007–2017 vedas Rasmus Puur koos Edmar Tuulega noorteorkestrit Reaalmažoor ja 2015. aastast on ta Vanalinna Hariduskolleeegiumi Muusikakooli keelpilliorkestri dirigent. Ta on olnud tihedalt seotud laulupidudega: nii dirigendi, helilooja kui ka XII noorte laulu- ja tantsupeo „Mina jään“ (2017) ideekavandi ühe autorina. Alates 2021. aasta sügisest on Puur Eesti presidendi kultuurinõunik.

Noore autori heliloomingu nimekiri on aukartustäratavalt pikk, hõlmates pea kõiki põhižanre: lavamuusika (tema debüütooper „Pilvede

HUNDI LOOMINE

Tekst: rahvajutt, Jakob Tamm (1861–1907)

Sarvik sammus mööda sooda, mööda sooda, mööda maada, luusis mööda laanemetsa, mööda jõgegi mulistas. Mis tema nägi, mehikene?

värvid" tuli Rahvusooper Estonias lavale 2017. aastal ooperiloomingu konkursi võidutööna), orkestriteosed (nende seas viiulikontsert, mis pälvis 2021. aastal LHV uue heliloomingu Au-tasu), kammeroopused, soolo- ja koorilaulud, näidendite kujundusmuusika jm. Tema teosed kannavad sageli nii sügavat rahvustunnet kui ka tundlikku sotsiaalset närvi.

Oma uudisteose „**Hundi loomine**“ (2026) kohta on autor kirjutanud järgmist:

„Mida segasem on aeg, seda suurem soov on minna kaugete aegade, lugude ja vormide juurde. Vaadata, kuidas ta kõneleb meiega kaasajas. Eesti rahvajutu põhjal Jakob Tamme poolt kirjutatud ballaad pani mõtte liikuma – kõrvu kangastus maruline hoog, arhailine maailm segunenuna tänapäeva kõlavõtetega, meeskoori jõud ja värv, keelpillide toetav atmosfäär ja kõik, mis praegu meie ümber toimub.“

Soos tema nägi suuri linde, maas nägi linde madalaid, laanes elajaid hulgana, jões kalu karjakaupa... Kõik nad loodud, kõik nad toodud, kõik nad loodud Looja väesta, toodud ilma Uku armust, ülijumala heldusest.

Sarvik tundis tulist kahju, kadedust endas kasvavat. „Mis mina vaatan teise vaeva, tunnistan küll teise tarkust – teen mina ise elulise, lapin kokku tubli looma. Mõistust ei puudu ju minulgi, tarkusest ei tule nälga.“

Tõi siis Sarvik neli teivast, rabas ühes aiaroika, juuris metsast männi juure, kuuse kännu üles kiskus – tõttas neist hunti tegema, kriimusilma kokku seadma.

Sarvik lippis, Sarvik lappis, lippis, lappis looma kallal: seadis roika seljarooksi, jagas teibad jalgadeksi, männi juure jätkas sabaks, kuuse kännu kukalaksi. Hunt sai valmis igapidi, aga ei liigutand oimegi. Vaatas Sarvik, ootas Sarvik, vaatas valmi hundi juures, ootas teda üles tõusma: ootus aga oli asjata.

Astus Sarvik Uku ette, astus ja hakkas rääkima: „Kuule, Uku, ülijumal, ilmalooja igavene, kuule ja seda seleta: tegin ma hundi teaduslikult, metsakriimu mõistelikult: selgroo panin aiaroikast, tugijalad teivastest, saba seadsin männi juurest, kukla tegin kuuse kännust; hunt sai valmis igapidi,

aga ei liiguta oimegi. Tegid sina ilma imelise, lõid sina linnud, lõid elajad, lõid sina kalad karjakaupa, linnud õhusse lendama, elajad maisale elama, kalad aga karjakaupa, vete sisse sulistama – küllap tead kuulutada, kuidas saan elu hundile.“

Uku seal kohe ütleva, Sarvikule seletama: Mine sa, kurat, koduje, jookse oma hundi poole hüüa nõnda, ütleva nõnda, hüüa nõnda hundi poole, ütleva nii oma loomale: „Kuule, susi, tule, susi, kuule, susi, karga üles, tule, murra kurat ära!“ Kargab susi kohe üles, kisub sinu kihvul lõhki, ise jääb aga elama.“

Sarvik kuulis, Sarvik kohkus, Sarvik mõtles ja mõistatas: „Kahju on elust lahkuda, kahju katset katki jätta! Aru peab appi astuma, kavalus mind kahjust päästma!“

Sarvik läks kiirul koduje, jooksis oma hundi juurde, käskis kohe kavalasti, kutsuvalt nõnda kõneles: „Kuule, susi, tule, susi, kuule, susi, karga üles, tule, murra jumal ära!“ Hunt ei aga paigast liigu, elu ei vähemat avalda. Sarvik seal kimbub kõigiti, hädas vaene igapidi:

kahju tal elust lahkuda,
kahju katsest taganeda.
Kebib, kaval, kivi otsa,
hüüab sealt ültasaselt:
"Kuule, susi, tule, susi,
kuule, susi, karga üles,
tule murra kurat ära!"

(Hunt see hüppas kohe üles,
kargas kiirul kivi otsa –
käristas lõhki kuradi.)

1893 (1897) Jakob Tamme
lugulaulud, 1914,
Kogutud luuletused, 1959

„Inimese elu sarnaneb sümfooniaga, mille ta ise komponeerib,” on öelnud **Ludwig van Beethoven**. Tema üheksa sümfooniast tähistavad verstaapostid autori kunstilisel arenguteel ja avardavad selle žanri piire, saades eeskujuks tulevastele põlvkondadele. Vaatamata järjest süvenevale kuulmispuudele saavutas Beethoven neis suurest sisemisest põlemisest kantud väljendusjõu, millesse on kätketud kogu inimlike tunnete skaala.

Seitsmes sümfoonia A-duur op. 92

(1811–1812), mida helilooja ise nimetas „oma viletsa talendi üheks kõige õnnelikumaks tulemuseks”, tuli esiettekandele Viini ülikooli saalis 8. detsembril 1813 heategevusüritusel haavatud sõdurite toetuseks, kes olid võidelnud Hanau lahingus napoleonliku Prantsusmaa vastu. Dirigendipuldis seisis autor ning esinejatena astusid üles mitmed tuntud muusikud, nagu Antonio Salieri, Louis Spohr, Ignaz Moscheles, Giacomo Meyerbeer ja Johann Nepomuk Hummel. Kuigi selle õhtu menutükiks oli kahtlemata Beethoveni orkestriteos

„Wellingtoni võit”, võeti ka 7. sümfoonia hästi vastu ning teine osa (*allegretto*) tuli kordamisele.

Teose avab ebaharilikult ulatuslik sissejuhatuse (62 takti), mis võiks moodustada juba omaette osa. Kõige tuntumaks on saanud 7. sümfoonia teine osa – see oli nii populaarne, et Beethoveni eluajal tavatseti sellega asendada tema teiste sümfooniate aeglasi osi ja hiljem on seda esitatud ka iseseisva palana. Sümfoonia tormakas finaali, mida inglise muusikateadlane Donald Tovey on iseloomustanud väljendiga „bacchosliku pöörasuse triumf”, andis tollal põhjust spekulatsioonideks, et helilooja oli seda osa kirjutades purjus. Vastukaaluks sellele arvamusele väitis prantsuse kirjanik ja Beethoveni biograaf Romain Rolland: „See on tõepoolest joobnud mehe teos, ent seesuguse, kes on joovastunud poeesiast ja geniaalsusest.”

Väga oluliseks elemendiks on selles sümfoonias rütm, millest tulenevalt nimetas Richard Wagner teost „tantsu apoteoosiks”. Seitsmendat

sümfooniast iseloomustab kokkuvõttes ehk kõige kujukamalt Romain Rollandi ütlus: „Kusagil mujal ei leia me seda vägevast julgusest ja vabadusest nii palju kui sümfoonias A-duur. See on nagu üleloomuliku energia meeletoov väljapääs, kui pole enam mõistuslikku vaoshoitud sihti: see möllab oma lõbuks, nagu üle kallaste tõusnud jõgi kõik üle ujutab.”

Evelin Kõrvits

Auhindadega pärjatud džässmuusik, helilooja, pianist ja Eesti Jazzliidu esimees **Kirke Karja** väärrib oma põlvkonna ühe jõulisema žanrilaiendaja tiitlit. Ta on lõpetanud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia prof Ivari Ilja klaveriklassis, läbinud magistrantuuri džässmuusika alal ning kaitsnud 2021. aastal doktoritööd teemal „Protsessimuusika elementidest jazzmuusika kompositsioonis ja improvisatsioonis”. Pianisti ja heliloojana otsib ta eelkõige uusi kõlasid, loomingulise liidrina aga huvitavaid kooslusi. Ta musitseerib ansamblites, nagu rahvusvaheline trio Karja/Renard/Wandering, Pae Kollektiiv, Kirke Karja kvartett, Captain Kirke and The Klingons, ning on astunud üles paljudel Euroopa džässilavadel terve plejaadi tippmuusikutega. Kirke Karja teoseid on ette kandnud sümfooniaorkestrid, bigbändid ning erinevad kammerorkestrid ja -ansamblid. Kirke Karja on tegev ka näitlejana – Draamateatri lavastuses „Solist” kehastab ta Käbi Lareteid.

Eesti sopran **Mirjam Mesak** kuulub nüüdsel ajal Baieri Riigiooperi koosseisu, kus ta on jätnud kustumatu mulje rollidega Jolantast Musettani. 2022. aastal mängis ta peaosa Axel Ranischi filmis „Armunud Orpheus”, mis esilinastus Baieri Riigiooperis ja jõudis seejärel kinolevisse üle kogu Saksamaa. Selles linasteoses tõestas lauljatar, et tal pole mitte ainult „väljapaistev hääl” (*Crescendo*), vaid ta on ka osav näitleja.

Kirke Karja
Foto:

Mirjam Mesak
Foto: Kadri Purje

Hooaeg 2025/26 toob lauljannale Baieri Riigiooperis mitu põnevat rollidebüüti: Adele (Straussi „Nahkhiir“) Barrie Kosky lavastuses ja Marzelline (Beethoveni „Fidelio“). Samuti osaleb ta röömuga Brett Deani uue ooperi „Of One Blood“ maailmaesiettekandel (lavastaja Claus Guth, dirigent Vladimir Jurowski). Mirjam Mesak naaseb ka Mimi rolli juurde Tartu Vanemuise teatris. Kontserdilavadel esineb ta koos Auvergne'i Rahvusorkestri (Orchestre National Rhône d'Auvergne) ja dirigent Thomas Zehetmairiga Berliini Filharmoonias ning laulab Rahmaninovi vokaalsümfooniilises suurteoses „Kellad“ Varssavi Filharmooniaorkestri ees dirigent Vassili Petrenko juhatusel.

Eelmisel hooajal debüteeris Mirjam Mesak Dresdeni Semperoperis Änncheni rollis (Weberi „Nõidkütt“), mille juurde ta naaseb sel hooajal ka Baieri Riigiooperis. Samuti debüteeris ta Mimi osatäitjana (Puccini „Boheem“) Vanemuise teatris, kus ta jätkab selle rolli kehastamist ka hooajal 2025/26. Baieri Riigiooperi laval on ta laulnud muuhulgas Freiat Wagneri „Reini kulla“ uuslavastuses, Gretet (Humperdincki „Hans ja Grete“), Juliette'i (Korngoldi „Surnud linn“) ja Esimest puuhaldjat (Dvořák „Näkingeid“). Lisaks esines ta Beethoveni 9. sümfoonia Berliini Konzerthausis Berliini Raadio Sümfooniaorkestri uusaastakontsertidel Vladimir Jurowski juhatusel ja Flandria Sümfooniaorkestriga Kristiina Poska käe all. Mirjam oli solistiks Mahleri 2. sümfoonia Oldenburgi Riigiorkestri ees Hendrik Vestmanni dirigeerimisel ning osales Praha Filharmoonikute ja dirigent Rastislav Štúriga suvegala kontserdil.

Eestis esineb Mirjam Mesak regulaarselt Rahvusoper Estonias ning ERSO ja Vanemuise sümfooniaorkestri ees. Viimastel hooaegadel on ta olnud solist Mahleri 2. sümfoonia ERSO ees maestro Neeme Järvi juhatusel ning esitanud Bergi „Seitse varajast laulu“ Eesti Festivaliorkestriga Paavo Järvi dirigeerimisel. Ta teeb solistina kaasa eelmise aasta lõpul ilmunud plaadil „Joonas“ (Ondine), mille salvestasid eesti tippmuusikud

Eesti Rahvusmeeskoor
Foto: Jaan Krivel

Tõnu Kaljuste juhatusel tähistamaks Rudolf Tobiase 150. sünniaastapäeva.

Mirjam Mesak on lõpetanud kiitusega Guildhalli Muusika- ja Draamakooli, kus ta õppis prof Rudolf Piernay juhendamisel. Ta on esinenud solistina mitmetes Londoni tuntud kontserdisaalides, nende seas Barbican Hall, Wigmore Hall, Royal Festival Hall ja Milton Courti kontserdisaal (mh Londoni Sümfooniaorkestri festivali „This is Rattle“ raames). 2019. aastal pälvis ta Baieri kunstipreemia etenduskunstide kategoorias (Bayerische Kunstförderpreis – Darstellende Kunst) ning 2024. aastal Eesti Kultuurkapitali Helikunsti sihtkapitali aastapreemia.

Koorimuusika kategoorias 2004. aastal Grammyga pärjatud **Eesti Rahvusmeeskoor** on üks unikaalsemaid „pille“ maailmas. Neljakümne kuuest professionaalsest lauljast koosnev kollektiiv on viimase tosinkonna aastaga teinud peadirigent Mikk Üleoja juhtimisel läbi märkimisväärse kvalitatiivse hüppe ning on oodatud koostööpartner oratoriaalsete teoste ettekannetel maailma tipporkestrite ja festivalide juures. Rahvusmeeskoor on usin uudisteoste tellija ja koostööprojektide algataja ning tuleb igal aastal välja ka mitme uue *a cappella* kavaga renessansist tänapäevani. 2025. aastal tõi Eesti Rahvusmeeskoor esiettekandele kolm uut Arvo Pärdi teoste seadet

meeskoorile, aga ka sünergeetilise kava koos Mari Kalkuniga, mis plaadina „Stoonia lood“ (*live*) sööstis maailma folgiedetabelite tippu. Rahvusmeeskoor on plaadistanud mainekatele plaadifirmadele, nagu Toccata Classics, Ondine, Aurora jpt, ning andnud hulgaliselt kontserte USAs, Jaapanis ja terves Euroopas.

EESTI RAHVUSMEESKOOR

I tenor

Aleksander Arder, Kirill Gorjušin, Aivar Kaldre, Andrus Kirss, Mart Kroon, Priit Lehto, Lennart Mängli, Valnar Neidre, Oliver Povel, Kuldar Schüts, Karel Tohv

II tenor

Priidu Aardam, Mikk Dede, Reio Blond, Madis Enson, Ero Esko, Olev Koit, Markus Leppoja, Grigori Rutškin, Margus Vaht, Margus Vellmann, Rihards Zariņš

Bariton

Sampo-Elias Asiakainen, Martin Einmann, Peeter Hillep, Alo Rammo, Hanno Hint, Ott Indermitte, Oleksandr Kadyrov, Kaarel Kukk, Igor Nikiforov, Andrus Poolma, Andrus Siimon, Ott Jalakas

Bass

Andres Alamaa, Rasmus Erismaa, Arno Jürjens, Taavi Kendra, Aare Kruusimäe, Stanislav Šeljahhovski, John William Mathre, Nikita Mištšenko, Mait Männik, Juss Tamm, Ranno Tamm, Roland Viilukas

Tallinna Kammerorkestri (TKO) asutas 1993. aastal dirigent Tõnu Kaljuste. Kolme aastakümne jooksul on orkestrist kujunenud üks Eesti esinduskollektiive, kes on oodatud esineja kontserdilavadel nii Euroopas kui ka mujal maailmas. TKO on äratanud tähelepanu oma kunstiliselt terviklike kavade, stiilitundliku musitseerimise ja kõrgetasemelise interpretatsioonikunstiga. Orkestri mitmekülgses repertuaaris on esindatud nii baroki-, klassitsismi- kui romantismiajastu muusika; oluliseks osaks on 20. ja 21. sajandi heliloojate looming, sealhulgas vähemtuntud teosed ja uudisteoste esiettekanded. TKO hinnatud keelpillimängijad astuvad regulaarselt üles ka solistide ja kammermuusikutena.

Tallinna Kammerorkestri kauaaegne koostööpartner on olnud Eesti Filharmoonia Kammerkoor – ühised esinemised ja salvestised on toonud mõlemale kollektiivile rahvusvahelist tuntuust ja tunnustust. 1993. aastal salvestati nimekale plaadifirmale ECM Tõnu Kaljuste käe all Arvo Pärdi autoriplaat „Te Deum“, mis pälvis kõrgeid hinnanguid maailma juhtivatelt muusikakriitikutelt ning püsis kuid plaadiedetabelite esikümnes. ECMi märgi alt on ilmunud veel Pärdi autoriplaadid „Litany“, „In Principio“, „Adam's Lament“ ja „Tractus“, samuti Erkki-Sven Tüüri „Crystallissatio“, Veljo Tormise „Reminiscentiae“ ja Heino Elleri „Neenia“. Orkester on

Tallinna Kammerorkester
Foto: Kaupo Kikkas

salvestanud ka firmadele Warner Music/Finlandia Records, Carus Verlag, Ondine jt. 2014. aastal ilmus Tallinna Kammerorkestrilt plaat Joseph Haydni loominguga (solist Silver Ainomäe, dirigent Risto Joost). Plaadifirma Ondine andis 2017. aastal välja Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja Tallinna Kammerorkestri esituses Tõnu Kõrvitsa plaadi „Lageda laulud“, mis pälvis 2018. aasta Eesti Muusikaauhindade jagamisel aasta klassikaalbumi tiitli.

Esimese peadirigendi Tõnu Kaljuste käe all tegutses orkester aastatel 1993–1995, 1996–2001 ja 2019–2024. Olulise jälje TKO arengusse on jätnud Juha Kangas, kes oli 1995–1996 peadirigent ja 2001–2003 kunstiline nõustaja. Järgnenud kümnel hooajal kureeris orkestri tegevust Tallinna

Filharmoonia kunstiline juht Eri Klas, 2013–2019 oli peadirigendiks Risto Joost.

Külalisdirigentidena on orkestrit juhitanud John Storgårds, Pietari Inkinen, Okko Kamu, Jaakko Kuusisto, Richard Tognetti, Terje Tønnesen, Daniel Raikin, Aleksandr Rudin, Florian Donderer, Dmitri Sitkovetski, Kolja Blacher, Peter Spissky, Maksim Rõsanov, Andrew-Lawrence King ja Dmitri Sinkovski, samuti hinnatud eesti dirigendid Olari Elts, Paavo Järvi, Neeme Järvi, Kristjan Järvi, Paul Mägi, Arvo Volmer, Vello Pähn, Jüri Alperden, Mihhail Gerts, Kristiina Poska jt.

TKO on esinenud paljudel mainekatel muusikafestivalidel ning käinud kontserdireisidel USAs, Kanadas, Jaapanis, Hiinas, Brasiilias,

Argentinas, Mehhikos, Tuneesias ja enamikus Euroopa riikides. Euroopa nimekamate kontserdisaalide kõrval on üles astunud ka New Yorgi Carnegie Hallis ja Pekingi Keelatud Linna kontserdisaalis.

2013. aastal pälvis Tallinna Kammerorkester Eesti Muusikanõukogu interpretatsioonipreemia. TKO on kaastegev Arvo Pärdi autoriplaadil „Adam's Lament“, mis tõi dirigent Tõnu Kaljustele 2014. aastal Grammy.

TALLINNA KAMMERORKESTER
Kontsertmeister Harry Traksmann

I viiul

Harry Traksmann, Olga Voronova, Helen Västriku, Yana Mägila, Robert Traksmann, Fred Heinoja

II viiul

Elo Tepp, Mari Targo, Anete Ainsaar, Eva-Maarja Forslund, Eva-Maria Sumera

Viola

Laur Eensalu, Merike Heidelberg, Helen Ling, Mart Kuusma

Tšello

Leho Karin*, Siluan Hirvoja, Maria Mutso

Kontrabass

Andres Kungla, Michele Bonfante

Flööt

Maria Luisk, Linda Vood

Oboe

Riivo Kallasmaa, Aleksander Hännikäinen

Klarnet

Edmunds Altmanis, Helena Tuuling

Fagott

Rene Sepalaan, Kristjan Kungla

Metsasarv

Jürnas Rähni, Mattias Vihmann

Trompet

Indrek Vau, Ivar Tillemann

Timpanid

Vambola Krigul

* Leho Karin mängib Eesti Pillifondile kuuluval Francois Fourrier Nicolas' tšellol (1798) Claude Thomassini poognaga (1890).

Kaspar Mänd on eesti noorema põlvkonna väljapaistvamaid dirigente, kes on esile tõusnud oma tegevusega nii muusikateatris kui ka sümfoonilise muusika esitustes. Alates 2014. aastast on ta dirigent Rahvusooperis Estonia, kus ta on juhatanud ligi 50 erinevat lavateost, sh Wagneri „Lohengrin“, Debussy „Pelleas ja Melisande“, Verdi „Trubaduur“, „Traviata“, „Jeanne d'Arc“, Raveli „Laps ja lummutised“, Donizetti „Don Pasquale“ ning arvukalt ballette, operette ja muusikale.

Kaspar Mänd õppis Vanalinna Hariduskolleegiumis ja Muusikakoolis oboed (õpetajad Kalev Kuljus, Aleksander Hännikäinen) ning koorijuhtimist (Hirvo Surva). 2012. aastal lõpetas ta Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

kooridirigeerimise erialal prof Hirvo Surva käe all ning 2014 magistrantuuri orkestridirigeerimises prof Paul Mägi juhendamisel. Ta on täiendanud end Pariisi konservatooriumis prof Zsolt Nagy dirigeerimisklassis, osalenud Järvi Suveakadeemias (2009, 2011, 2013) ning Eri Klasi ja Risto Joosti meistrikursustel.

Aastal 2009 kutsus Mänd kokku segakoori HUIK! ning aastatel 2011–2014 oli ta kammerkoori Voces Musicales peadirigent. 2016. aastal asutas ta Uue Tänavaga Orkestri, kellega esitati kõik Beethoveni ja Mendelssohni sümfooniad. Aastatel 2019–2023 oli ta Pärnu Linnaorkestri peadirigent ning 2018–2022 dirigeerimise õppejõud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias.

Kaspar Mänd on juhatanud Eesti Riiklikku Sümfooniaorkestrit, Tallinna Kammerorkestrit, Vanemuise sümfooniaorkestrit, Tampere Filharmooniaorkestrit, liri Rahvusooperi orkestrit, Janáčeki nimelist Filharmooniaorkestrit, Miskolci sümfooniaorkestrit (Ungari), YXUS Ensemble'it ja teisi

Kaspar Mänd
Foto: Mait Jüriado

kollektiive. Jaanuaris 2024 kutsus ta ellu uue muusika esitamisele suunatud kollektiivi Ludensemble. Kaspar Mänd on pälvinud Eesti Kultuurikapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia (2021) ja Rahvusooper Estonia kolleegipreemia (2016, 2023).

Eesti Kontsert: produtsent Tuuli Metsoja, assistent Kaisa Kroon

Eesti
Kontsert
85

Mere- sümfoonia

Dmytro Udovychenko viul • **Silja Aalto** sopran
Segakoor LATVIJA • **Eesti Riiklik Sümfooniaorkester**
Stephan Loges bariton
dirigent **Kaspar Mänd**

Edward Elgar. Viulikontsert
Ralph Vaughan Williams. Meresümfoonia

R 6. MÄRTS 19.00
Estonia kontserdisaal

eestikontsert.ee

Eesti
Kontsert
85

Pekka Kuusisto

viul, kunstiline juht

Norra Kammerorkester

Grieg, Tubin, Pärt, Šostakovitš, Tüür

L 18. APRILL 19.00
Estonia kontserdisaal

eestikontsert.ee

HOOAJA
PEATOETAJA

admirals

LIVIKO

OLEREX

VEHO

SORAINEN

SELVER
Hea mõte

myfitness
world class gym & studios